

Prezentacja tematu
„Problemy rozwojowe gmin położonych na obszarach chronionych”
na konferencji
„Wpływ obszarów „Natura 2000” na rozwój gmin wiejskich – impuls czy hamulec?”,
Warszawia 15 kwietnia 2010 roku.

Terytorium polski podzielone jest administracyjnie na jednostki samorządu terytorialnego. Obecnie istnieje 2479 gmin w tym 306 gmin miejskich, 597 gmin miejsko – wiejskich i 1576 gmin wiejskich.

W Polsce ustanowiono prawem 23 Parki Narodowe, które zajmują 315000 ha, 1368 Rezerwatów Przyrody o powierzchni 160000 ha, oraz 120 Parków Krajobrazowych o powierzchni ok. 250000 ha . Razem stanowi to ok. 725000 ha. Wiele instytucji, organizacji czy instytucji naukowych zajmuje się sprawami ochrony przyrody.

Zwykle odbywa się to ze znikomym udziałem czy wręcz bez udziału przedstawicieli samorządów. Jest to zła sytuacja. Przecież to samorząd powołany jest do zapewnienia dobrych usług samorządowych. Opiera się na jednym prawie dla wszystkich samorządów. Zadaniem samorządu jest również dbanie o tereny chronione.

Ponadto samorząd bez względu na jakim terenie zarządza ma obowiązek prowadzić sprawy z zakresu oświaty, kultury, sportu, turystyki i wielu innych zadań. Tak rozumując obowiązki samorządu podlegającego prawu o samorządzie gminnym – 1300 gmin mających tereny NATURY 2000 oraz inne tereny chronione podlega dodatkowym przepisom prawa wynikającego z Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92 poz. 880 z późn. zm.).

Przepisy te nie obejmują form pomocy ani samorządowi ani mieszkańcom czy inwestorom. Nakładają natomiast obowiązki, nakazy i zakazy. Jest to zdaniem samorządowców hamulec w rozwoju społeczno – gospodarczy, poprzez zmniejszony wpływ środków finansowych do budżetu, które nie pozwalają świadczyć dobrych usług np. : w oświacie, kulturze czy w zaopatrzeniu ludności w podstawowe media takie jak wodociągi, kanalizacja czy wchodzący już do gmin „bogaty” szerokopasmowy dostęp do Internetu.

Jednocześnie w prawodawstwie polskim istnieje Ustawa z dnia 20 października 1994 roku o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 42 poz. 274 z późn. zm.) Stref tych nie tworzy się na terenach chronionych.

Gminy, które posiadają tereny przeznaczone pod SSE mogą liczyć na zwiększoną ilość potencjalnych inwestorów, ponieważ inwestując na tych terenach korzystają oni z ulg podatkowych wobec budżetu państwa. W rzeczywistości państwo pomagając inwestorom również wspiera rozwój gmin.

Inwestor wznosząc budynki i oddając je do użytku zostaje obciążony podatkiem od nieruchomości, który to podatek zostaje w gminie i zwiększa dochody własne samorządu.

Takiego rozwiązania nie wprowadzono na terenach chronionych, na których mógłby inwestor zgodnie z Planem Ochrony Terenu Chronionego inwestować np. w turystykę czy rekreację.

Wobec takich obecnie rozstrzygnięć prawnych samorządowcy wnoszą o rozpoznanie możliwości wsparcia samorządów (na których terenie znajdują się tereny chronione) środkami mogącymi zrekompensować utracone możliwości rozwoju poprzez subwencję środowiskową.

Byłby to impuls do rozwoju gmin w tym również zwiększenie ochrony i szacunek do miejsc szczególnie ważnych przyrodniczo.

Korzystając z dzisiejszego spotkania, na którym obecni są znani i uznani znawcy ochrony przyrody, samorządowcy, wnoszę o powołanie zespołu składającego się z naukowców, specjalistów i samorządowców, którego zadaniem byłoby opracowanie podstaw prawnych do utworzenia rekompensaty środowiskowej dla gmin posiadających tereny prawnie chronione.

Ze swej strony jako członka Zarządu Związku Gmin Wiejskich RP, upoważniony przez Zarząd Związku oraz setek Wójtów proponuję w ramach przynależności do Związku Gmin Wiejskich RP, aby gminy z terenami chronionymi utworzyły rodzaj komisji zajmującej się ich problemami.

Związek miałby występować jako prawny przedstawiciel tych gmin wobec administracji rządowej.

Pragnę serdecznie podziękować organizatorom dzisiejszej Konferencji.

Dziękuję również Ministerstwu Środowiska, Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, Ministerstwu Gospodarki jak również Centralnemu Ośrodkowi Dokumentacji Kartograficznej i Geodezyjnej za udostępnienie danych umożliwiających zaprezentowanie map, które Państwu przedstawiłem.

Na mapach tych pokazałem ile jest terenów chronionych w Polsce, gdzie zlokalizowane są tereny Specjalnych Stref Ekonomicznych. Wyżej wymienione tereny mają wpływ na dochód gmin na jednego mieszkańca, tzw. współczynnik G.